

Nordisk konference om miljøpåvirkninger og fiskeriressourcer den 15.-16. september 2005 i København

Konferencen "Miljøpåvirkninger og fiskeriressourcer - hvordan påvirker forureningen havets levende ressourcer?" fandt sted den 15.-16. september 2005 i København og diskuterede nogle af de alvorlige trusler mod havets ressourcer.

Fiskebestandene og andre af havets ressourcer er under påvirkning af fiskeri og den øvrige udnyttelse, der finder sted. Andre naturbetingede og menneskeskabte faktorer spiller imidlertid også en central rolle for bestandenes trivsel. Disse påvirkninger indgår i et komplekst samspil, som ofte er dårligt belyst.

Fiskerierhvervets påvirkning af fiskebestande, bunddyr og småhvaler er relativt vel undersøgt, og ligeledes er forureningens betydning for kvaliteten af den føde, vi henter i havet, genstand for en stigende interesse.

Derimod er der behov for at udvide kendskabet til effekten af andre menneskeskabte påvirkninger i forbindelse med vurderingen af havmiljøets tilstand - herunder pattedyrs og fiskebestandes størrelse, sammensætning, trivsel og udvikling.

Generelt er forureningens betydning ikke vel belyst, selv om der findes konkrete eksempler på skadelige effekter såsom ændringer i bestandenes størrelse og sammensætning p.g.a. iltsvind og klimaændringer.

Med udgangspunkt i at vi må sikre en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer baseret på et rent miljø diskuterede konferencen problemer i forbindelse med klimaforandringer, tilførsel af næringsstoffer, ændringer af økosystemer, problemkredsen omkring miljøfremmede stoffer og påvirkninger fra havbrug samt de økonomiske effekter på erhverv og samfund som følge af disse menneskeskabte påvirkninger.

Konferencens indlæg og diskussioner har dannet baggrund for de følgende anbefalinger til fremtidige tiltag og handlinger:

Anbefalinger til Nordisk Ministerråd

Klimaændringer

Det anbefales:

- at de Nordiske lande koordinerer deres indsats i det internationale arbejde for at etablere foranstaltninger til reduktion af udslippet af drivhusgasser og dermed årsagen til klimaændringer

- At øge det nordiske samarbejde for at forbedre videngrundlaget omkring klimaforårsagede ændringer i fiskebestande (eg. temperatur, vind og primærproduktionsforholds indflydelse)
- at der i stigende grad tages hensyn til ændringer i de klimatiske forhold, når man ser på udbredelsen og tilstand af fiskebestandene
- at myndighederne er forberedt og indstillet på hurtigt at ændre fiskeripresset, når både miljø og fiskeri væsentligt ændrer bestandene.

Næringsstoffer

Det anbefales:

- at indsatsen for at reducere tilledningen af næringsstoffer fra land og fra luften intensiveres og at der prioriteres efter, hvor man opnår den mest cost-effektive indsats
- at tildelingen af landbrugsstøtte i alle lande følges af håndfaste krav om kontrol og begrænsning af næringsstofudledningen
- at der gøres en indsats for at fremskaffe bedre data for sammenhængen mellem eutrofiering og fiskebestandenes diversitet og trivsel
- at Nordisk Ministerråds modelleringsarbejde på området bør fortsætte

Økosystemændringer

Det anbefales:

- at medvirke til begrænsning af invasive arter ved at initiere og støtte forskning og udvikling af metoder til behandling af ballastvand
- at de nordiske lande er blandt de første til at ratificere den internationale konvention om ballastvand og – sediment (IMO, februar 2004)
- at vurdere miljøeffekterne af nye erstatningsstoffer for tributyltin-forbindelserne som anvendes i skibsmaling og at samle de nordiske bestræbelser på at finde nye "harmnløse" alternativer til TBT
- at fortsætte bestræbelserne på at fjerne udledningen af kemiske stoffer som ophobes og påvirker reproduktion og overlevelse af organismer, der er knyttet til havet

Miljøfremmede stoffer

Det anbefales:

- at de nordiske lande støtter og fremmer ratificeringen og implementeringen af Stockholm konventionen (POP) i alle østersølande
- at udledningen af miljøfremmede stoffer fra alle væsentlige, kendte kilder mindskes samt at stofferne i produkter reduceres ved substitution
- at skæbne og effekt i miljøet af medicin og biocider, der anvendes i havbrug, undersøges samt at antibiotika resistens hos bakterier vurderes i forbindelse med udledninger fra renseanlæg og akvakultur
- at undersøge om intensiveret fiskeri af brisling og sild i en kort periode kan medvirke til at reducere dioxinindholdet i brisling, sild og laks i Østersøen og om torskebestanden som en konsekvens heraf vil øges og om de skadelige algeopblomstringer vil blive

reduceret. Problemet med den forholdsmæssige store pulje af dioxin i sediment bør inddrages i overvejelserne.

Moniterings- og forskningssamarbejde

Det anbefales:

- at eksisterende forsknings- og overvågningssamarbejder i højere grad samordnes, at dataindsamling til vigtige marine tidsserier øges og at økosystemindikatorer udvikles og anvendes
- at forskningen omkring miljøfremmede stoffer øges for så vidt angår prøvetagning, analysemetoder, spredning og effekter/synergieffekter samt at der monitoreres langtidstrends for udvalgte stoffer
- at screening og overvågning af "nye" miljøgifte opprioriteres for at få en tidlig varslings af om de kan skabe et miljøproblem og som kan bruges til indstilling af nye stoffer i POP konventionen

Forvaltning, samt regel- og lovgivningssamarbejde

Det anbefales:

- at Nordisk Ministerråd og de nordiske lande tager initiativ og ledelse i EU og internationalt i marine miljøspørgsmål med henblik på en omstillingsberedt økosystembaseret forvaltning af havet og dets ressourcer
- at gennemførelsen af EU's fælles fiskeripolitik følger principperne for en økosystembaseret forvaltning i almindelighed og Habitatdirektivet i særdeleshed
- at de nordiske lande støtter planerne og gennemførelsen af strategierne for hormonforstyrrende stoffer samt kviksølv i EU og ligeledes støtter gennemførelsen af POP-forordningen
- at de nordiske lande støtter bestræbelserne i EU på at etablere en ny robust kemikaliepolitik så hurtigt som muligt og som lægger ansvaret for dokumentation af stofferne på producenterne af kemiske stoffer

Information

Det anbefales:

- at de nordiske lande sikrer at information om tilstand og påvirkninger i havet og af dets ressourcer er let tilgængelig i kondenseret form og bringes vidt ud til befolkningen.
- at regulerende beslutninger tages så nær de berørte parter som muligt.